

STEIGEN KOMMUNE Servicekontoret	
Løpenr.: 6175	Saksbeh. BS
15 DES 2016 Bodø, 12/12 2016	
År/saksnr. 16/1052	Dok.nr. 1
Ark.kode	223
Gradering	
Kopi til:	

Til Steigen kommune

Søknad om tilskudd for 2017 til Norsk Landbruksrådgiving Salten

Norsk Landbruksrådgiving Salten blir fra årsskiftet en del av Norsk Landbruksrådgiving Nordland. Det blir et større fellesskap og vi får mulighet til å styrke kompetansen innenfor flere fagområder. I tillegg dra gode vekslere på kollegaer fra hele fylket. Vi vil fortsatt gi tilbud om medlemskap til alle gårdbrukere i kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold. I tillegg har vi noen medlemmer i Hamarøy. Norsk Landbruksrådgiving Salten har kontorsted i Bodø, og bruker møtelokaler som stilles til disposisjon etter avtale i alle kommunene våre hvor vi arrangerer møter og har kontordager i samarbeid med det lokale landbrukskontor. Vi har to stillinger, begge som landbruksrådgivere.

Vi tillater oss med dette å søke kommunen om et tilskudd på kroner 50.000,- for 2017. Og håper kommunen fortsatt satser på gårdbrukerne i kommunen ved å støtte veilednings- og forsøksarbeidet Norsk Landbruksrådgiving Salten utfører for alle som primært driver med matproduksjon.

Norsk Landbruksrådgiving Salten har i dag **333** medlemmer, hvorav **48 medlemmer i Steigen** kommune.

Norsk Landbruksrådgiving Salten ledes av et styre på fem medlemmer:

Styret: Leder: Karl Olav Karlsen, Bodø (Melk- og kjøttproduksjon)
Nestleder: Svein Åsbakk, Bodø (Melk- og kjøttproduksjon, gris)
Styremedlem: Kerstin Sørensen, Steigen (Storfe kjøttproduksjon)
Styremedlem: Bjørnar Sveli, Fauske (Sau)
Styremedlem: Sverre Birkelund, Meløy (Sau)
Vara: Thor Holand, Steigen (Potet og korn)
Frøydis Forsmo, Beiarn (Sau og gris)
Kenneth Andersen, Saltdal (Sau)

Landbruksrådgivingen er medlemsstyrt og de fleste gårdbrukere er i dag medlem hos oss. Styret representerer ulike produksjoner og miljøer og vil derfor samlet være godt rustet til å påvirke egen organisasjon til å velge rett kurs under endringsprosessene landbruket er inne i. Det har de også gjort ved å velge sammenslåing med de andre NLR-enhetene i Nordland for å styrke rådgivingen i landsdelen.

Finansiering av Norsk Landbruksrådgiving Salten

Norsk Landbruksrådgiving Salten finansieres med medlemskontingent, statlig støtte, kommunal støtte, kursinntekter og prosjektfinansiering. Medlemskontingenten i Norsk Landbruksrådgiving Salten er tredelt etter arealet gårdbrukerne søker om Areal og

kulturlandskapstilskudd for. I 2016 har satsene vært kr **1.276,- / 1.672,- eller 2.188,-** alt etter brukets størrelse målt i antall dekar. Medlemskontingenten har de siste årene økt i takt med konsumprisindeksen. I 2017 vil takstene endres nye inn i ny organisasjon.

Den statlige støtten vi får via jordbruksoppgjøret er lik i hele landet og tar ikke hensyn til lange avstander og spredt bosetting. Vilåårene for tildeling endres lite etter sammenslåing til NLR Nordland.

Vi har utført prosjekter finansiert av Fylkesmannen og Nordland Fylkeskommune og andre aktuelle samarbeidspartnere. Kostnaden til administrasjon er liten, og som det går fram av budsjett for 2016 og regnskap for 2015 (se vedlegg årsmelding for 2015) er Norsk Landbruksrådgiving Salten avhengig av kommunal økonomisk støtte for å kunne fortsette rådgivnings- og veiledningstjenesten i alle de åtte kommunene som er vårt nedslagsfelt.

Rådgiving og kursvirksomhet i regi av NLR Salten

Jord og plantekultur er fortsatt hovedfaget vårt, og i 2016 har vi blant annet hatt våronnmøter og markdager med hovedtema grovforproduksjon. Pløyekurs hadde vi for en del år tilbake, men behovet var fortsatt stort. Nye områder ble besøkt med landets beste pløyeinstruktør og oppslutningen var svært god. I tillegg satser vi på kurs i foredling av gårdens produkter og kurs i tilleggsnæringer. Her samarbeider vi med NIBIO og Nordland Fylkeskommune om å arrangere disse, spesielt for produsenter som allerede er i gang med småskalamatproduksjon.

All aktivitet arrangert av Norsk Landbruksrådgiving Salten er åpen for **alle** interesserte, uavhengig av medlemskap.

Fagmøter, fagdager og markdager i 2016:

Enhet	NLR Salten, postboks 494, 8001 Bodø		
Arrangement 1	Markdag/feltvandring	<i>Tema og kultur:</i>	Klima og drenering i eng og beite
<i>Dato og sted:</i>	21/5 Engavågen i Meløy kommune, Trond Gilberg	<i>Antall deltakere:</i>	7
<i>Hvilke emner ble omtalt:</i>	Klimatilpasset sortsmateriale, overvintring av eng, spredning av husdyrgjødsel og gjennomgang av aktuell metode for spredning som nå også er tilskuddsberettiget. Dreneringssystemet må være optimalt for at planteveksten kan gi avling etter jordas potensiale. Det er kostbart og tidkrevende å holde systemet i stand, og mye areal i drift er leiejord. Planlegging før tiltak settes i verk er særdeles viktig for at dreneringssystemet skal fungere optimalt. Oppgradering av systemet og vedlikehold må også planlegges. Åpne grøftesystemer/avskjæringsgrøfter ser vi gror igjen ikke bare av høgstauder, men også selje, or og bjørk er raske til å etablere seg i kanalkantene. Da krymper arealet som høstes, slik at å holde vegetasjonen nede er svært viktig. Trenger årlig innsats. Jordpakking pga tung traktor og redskap er utfordrende. Vanddirektivet ble diskutert samt aktuelle planteverntiltak.		
<i>Ansvarlig foredragsholder</i>	Anne Marit Isachsen		

Arrangement 2	Markdag/feltvandring	Tema og kultur:	Drenering og klima i eng og beite
<i>Dato og sted:</i>	11/6 Sørarnøy, Gildeskål kommune. Arne-Jan Midtgaard og Gjermund Birkeli	<i>Antall deltakere:</i>	Ca 40
<i>Hvilke emner ble omtalt:</i>	<p>Felles arrangement med Tyr-Nordland. Aspli og Isachsen hadde halve gruppa hver og byttet etterpå. Tema: Beiting av storfe – spesielt ammeku + problemer med avrenning fra beite/spredning av husdyrgjødsel i tett befolket område. Dreneringsproblemer pga mye leiejord og en del grunnlendt mark/berg i dagen. Gåsebeiting er også et stor utfordring – både mht forurensing og skade på eng og beite. Klimatilpassede vekster – både mht art og sort er avgjørende. Spredning av husdyrgjødsel er utfordrende (folk og drikkevannskilde/brønn) og gjennomgang av aktuell metode for spredning som nå også er tilskudsberettiget. Dreneringssystemet må være optimalt for at planteveksten kan gi avling etter jordas potensiale. God planlegging før tiltak settes i verk er særdeles viktig for at dreneringssystemet skal fungere optimalt. Oppgradering av systemet og vedlikehold må også planlegges. Åpne grøftesystemer/avskjæringsgrøfter ser vi gror igjen ikke bare av høgstauder, men også ulike lauvtreslag er raske til å etablere seg i kanalkantene. Arealet som høstes krymper slik at å holde vegetasjonen nede er svært lønnsomt. Jordpakking pga tunge, beitende storfe pluss traktor og redskap er utfordrende. Aktuelle plantevern tiltak for å begrense den voksende bestanden av uønskede arter ble diskutert og tiltak foreslått.</p>		
<i>Ansvarlig foredragsholder Innleid foredragsholder</i>	Anne Marit Isachsen Olav Aspli		

Arrangement 3	Markdag/feltvandring	Tema og kultur:	Klima, vanndirektivet og drenering i eng og beite
<i>Dato og sted:</i>	12/6 Fjære på Kjerringøy i Bodø kommune, Kay-Inge Jensen og Jan Hugo Wickstrøm	<i>Antall deltakere:</i>	8
<i>Hvilke emner ble omtalt:</i>	<p>Klima: Gåseproblematikk også her på Fjære. Det er utfordrende, men de fleste har etter hvert leid nok areal slik at de tar høgde for denne konkurransen på våren. Klimatilpassede vekster – både mht art og sort er viktig mht å klare overvintring som oftest uten snødekke. Også bruk av grønnforvekster/dekkvekst diskutert – på lett jord er det spesielt viktig. Spredning av husdyrgjødsel og gjennomgang av aktuell metode for spredning (som nå også er tilskudsberettiget) ble gjennomgått. På Fjære skulle det være mulig å få til et slepeslangesystem, spesielt dersom en satset på denne investeringen sammen med flere. Alle må ta hensyn til Fjærevatnet og Fjærevassdraget slik at dette ikke forurenses. Dreneringssystemet må være optimalt for at planteveksten kan gi avling etter jordas potensiale. God planlegging før tiltak settes i verk er særdeles viktig for at dreneringssystemet skal fungere optimalt – og unngå forurensing spesielt via åpne kanaler. Oppgradering av systemet og</p>		

<i>Innleid foredragsholder</i>	vedlikehold må også planlegges. Åpne grøftesystemer/avskjæringsgrøfter ser vi gror igjen ikke bare av høgstauder. Ulike treslag er raske til å etablere seg i kanalkantene, noe som medfører at høstbart areal krymper. Jordpakking pga tungt utstyr og traktor er utfordrende. Aktuelle plantevern tiltak for å begrense den voksende bestanden av uønskede arter ble diskutert og resultat av ulik utprøving ble besiktiget.		
<i>Innleid foredragsholder</i>	Olav Aspli, Felleskjøpet		
Arrangement 4	Markdag/feltvandring	<i>Tema og kultur:</i>	Klima, vanndirektivet og drenering i eng og beite
<i>Dato og sted:</i>	13/6 Lillealmenningen i Saltdal kommune, Nina og Tom Stormo	<i>Antall deltakere:</i>	8
<i>Hvilke emner ble omtalt:</i>	Vi startet opp ute i enga klokka 11 og så timoteien i god vekst – i begynnelsen skyting. Klimatilpassede vekster – mht art og sort er viktig mht å klare overvintring i Saltdal. Vintrene kan være kalde, men nå er utfordringen lite snø og vinterregn – ofte med resultat isdekke. Vanndirektivet diskutert – hva må tas hensyn til i Saltdal. Også bruk av grønnforvekster/dekkvekst aktuelt på lett jord. Spredning av husdyrgjødsel og gjennomgang av aktuell metode for spredning (som nå også er tilskuddsberettiget) ble gjennomgått. I Saltdal skulle det være mulig å få til et slepeslangesystem, spesielt dersom flere satset på denne investeringen i fellesskap. Dreneringssystemet må være optimalt for at planteveksten kan gi avling etter jordas potensiale. God planlegging før tiltak settes i verk for at dreneringssystemet skal fungere optimalt – og unngå forurensing spesielt via åpne kanaler ut i Saltdalselva eller tilførselsbekker til denne. Oppgradering av systemet og vedlikehold må også planlegges. Åpne grøftesystemer/avskjæringsgrøfter ser vi gror igjen spesielt av oretrær. De er raske til å etablere seg i kanalkantene og medfører at høstbart areal krymper. Jordpakking pga tungt utstyr og traktor er utfordrende – spesielt der en føler at jorda tåler det meste. Aktuelle plantevern tiltak i Saltdal går mer på etablering av eng, de færreste har oppformert så store mengder hundekjeks og høymole som gårdbrukerne på kysten. Dekkvekst fungerer i mange tilfelle godt nok på vårsådd grasgjenlegg – da minskes ugrasmengden betraktelig.		
<i>Innleid foredragsholder</i>	Olav Aspli, Felleskjøpet		
Arrangement 5	Markdag/feltvandring	<i>Tema og kultur:</i>	Klima, vanndirektivet og drenering i eng og beite
<i>Dato og sted:</i>	13/6 Rødås, Fauske kommune. Lars Morten Rødaas. Ånsvik, Sørfold kommune, Kenneth Larsen	<i>Antall deltakere:</i>	10
<i>Hvilke emner ble omtalt:</i>	Vi startet på Rødås klokka 16 og endte i Ånsvik. Tema var klimatilpassede vekster – mht art og sort er viktig mht å klare overvintring i Fauske-Sørfold. Vintrene kan være kalde, men utfordringen nå er lite snø og vinterregn – ofte med resultat isdekke.		

<p><i>Innleid foredragsholder</i></p>	<p>Også bruk av grønnforvekster/dekkvekst diskutert – på lett jord er det enkelt å gjennomføre, på tyngre jordarter som myr og leire er det mer komplisert. Spredning av husdyrgjødsel og gjennomgang av aktuell metode for spredning ble gjennomgått, på større gårdstun kan dette la seg gjøre. Slepelangesystem er en mulighet dersom flere satser på investeringen i fellesskap. Dreneringssystemet må være optimalt for at planteveksten kan gi avling etter jordas potensiale. God planlegging før tiltak settes i verk kreves - for at dreneringssystemet skal fungere optimalt og derved unngå forurensing via åpne kanaler ut i større vassdrag eller tilførselsbekker. Oppgradering av systemet og vedlikehold må også planlegges. Åpne grøftesystemer /avskjæringsgrøfter /kanalkanter ser vi gror igjen av rasktvoksende lauvtrær. Dette medfører at høstbart areal krymper. Vanndirektivet diskutert, hva er viktig å ta hensyn til i dette området. Jordpakking pga tungt utstyr og traktor er utfordrende – spesielt der en tror at jorda tåler det meste. Siltig jord blir svært fort pakket – selv om resultatet ikke er så synlig med det blotte øye. Aktuelle plantevern tiltak ved etablering av eng samt å bekjempe flerårig ugras med god jordkultur og tilpasset plantevern. Dekkvekst fungerer i mange tilfelle godt nok på vårsådd grasgjenlegg. Mange satser på et tidlig høstgjenlegg med godt resultat både mht etablering, ugrastilstand og overvintring. Å tilpasse metodene til dagens klima er avgjørende.</p> <p>Olav Aspli, Felleskjøpet</p>		
<p>Arrangement 6</p>	<p>Klima og drenering</p>	<p><i>Tema og kultur:</i></p>	<p>Klima, vanndirektivet og drenering. Grønnsaker og potet</p>
<p><i>Dato og sted:</i></p>	<p>16/6 Nes og Stokland i Valnesfjord. Geir Henriksen og Børge Stokland</p>	<p><i>Antall deltakere:</i></p>	<p>7</p>
<p><i>Hvilke emner ble omtalt:</i></p> <p><i>Ansvarlig foredragsholder</i></p>	<p>Klimatilpassede sorter og tilpasset gjødsling og plantevern var hovedtema. Gjennomgang av forskrift for plantevern som ble gjeldende fra 1/6 2015. Potet og tørråte, sortsvalg. Grønnsaker: Gulrot + diverse kålvekster. Klima og insekter. Vandring i åkrene for å se effekten av bruk av fiberduk på kål og gulrot. Duk har en tosidig effekt: Høyner temperatur (klima) og holder insekter unna produktene. Effekt på ugraset i gulrot ved bruk av svært små doser plantevernmidler. Sjekk av limfeller, fangstresultat gulrotflue og diskusjon av skadeterskler. Drenering: I potet og grønnsaksjord er kun den beste jorda i bruk til slike kulturer. Diskusjon om tiltak for å vedlikeholde eksisterende dreneringssystemer. I forhold til vekstskifte må mer jord bli tilgjengelig og komme i bedre hevd - også dreneringsmessig.</p> <p>Anne Marit Isachsen</p>		
<p>Arrangement 7</p>	<p>Markdag/feltvandring</p>	<p><i>Tema og kultur:</i></p>	<p>Klima, vanndirektivet og drenering i eng og beite</p>

<i>Dato og sted:</i>	21/6 Holkestad i Steigen kommune, Rune Johnsen og Mogens Bredal	<i>Antall deltakere:</i>	10
<i>Hvilke emner ble omtalt:</i>	<p>Øs-pøs regn – og godt å starte med litt fag inne. Tema var klimatilpassede vekster – art og sort er viktig for å klare overvintring. Vintrene er utfordrene med lite snø og ofte mye vinterregn – med resultat isdekke. Bruk av grønnforvekster/dekkvekst ble diskutert – på lett jord er det enkelt å gjennomføre, på tyngre jordarter som myr eller høgt moldinnhold er det mer komplisert. Spredning av husdyrgjødsel og gjennomgang av aktuell tilskuddsberettiget metode for spredning ble gjennomgått. Slepelangesystem er en mulighet dersom flere satser på investeringen i fellesskap.</p> <p>Dreneringssystemet må være optimalt for at planteveksten kan gi avling etter jordas potensiale. Ute en regnværsdag som denne vises det raskt hvor viktig effektiv drenering er. God planlegging før tiltak settes i verk - for at dreneringssystemet skal fungere optimalt. Og derved unngå forurensing via åpne kanaler ut i større vassdrag eller tilførselsbekker. Oppgradering av systemet og vedlikehold må også planlegges. Åpne grøftesystemer/avskjæringsgrøfter/kanalkanter ser vi gror igjen av rasktvoksende lauvtrær. Dette medfører at høstbart areal krymper. Vanddirektivet diskutert, hva er viktig å ta hensyn til i dette området. Jordpakking pga tungt utstyr og traktor er utfordrende – spesielt på lette jordarter der bonden tror/føler at jorda tåler det meste. Siltig jord blir svært fort pakket – selv om resultatet ikke er så synlig med det blotte øye. Aktuelle plantevern tiltak ved etablering av eng samt å prøve å bekjempe flerårig ugras med god jordkultur og godt plantevern. Dekkvekst fungerer i mange tilfelle godt nok på vårsådd grasgjenlegg, mens noen satser på et tidlig høstgjenlegg. Med godt resultat både mht etablering, ugrastilstand og overvintring. Å tilpasse gjenleggsmetodene til dagens klima er avgjørende. Og i forhold til jordart og dyrkingsomfang på enkeltbrukene.</p>		
<i>Ansvarlig foredragsholder</i>	Anne Marit Isachsen		
Arrangement 8	Markdag/fagsamling	<i>Tema og kultur:</i>	Klima og drenering, grønnsaker og potet, plantevern
<i>Dato og sted:</i>	7/7 Nes og Stokland i Valnesfjord i Fauske kommune, Geir Henriksen og Børge og Harald Stokland	<i>Antall deltakere:</i>	8
<i>Hvilke emner ble omtalt:</i>	<p>Drenering særdeles viktig i grønnsaks- og potetproduksjonen. Nå er det tørt – ser også ut til å være vel fungerende dreneringssystemer.</p> <p>Gulrot: Sorter tilpasset klima (tidlighet) og ugrasbekjemping sett i forhold til forventet vær (nedbrytningshastighet sett i forhold til temperatur og lengde på vekstsesong). Resultatet ser jevnt over svært vellykket ut ved bruk av små doser og blandinger.</p> <p>Problemmfrøgras: Tunrapp, åkersvineblom og tungras. Ikke hyppig</p>		

	<p>nok vekstskifte. Sorter og utvikling: Friskhet i bladverket, utvikling og størrelse. Kålrot. Insektsnett fungerer bra, men ugrasbekjempelsen ikke god! Potet: God nok frøugrasbekjempelse og plantevern + hypping. Tørråte: Tidlig i sesongen, lave temperaturer til nå. Primær- og sekundærsmitte. Skadeterskel. Virus/friskhet.</p>		
<i>Innleid foredragsholder</i>	Arne Gillund fra Norgro		
Arrangement 9-12	Kurs / markdag i pløying	<i>Tema og kultur:</i>	Jord og drenering
<i>Dato og sted:</i>	<p>2/8 Engeløya i Steigen kommune, Mona og Øyvind Wiik 3/8 (dag) Myklebostad i Bodø kommune, Karl Olav Karlsen 3/8 (kveld) Hoset i Bodø kommune, Odd Magne Albertsen 4/8 Dalen, Meløy kommune, Håvard Stian Pedersen</p>	<i>Antall deltakere:</i>	43
<i>Hvilke emner ble omtalt:</i>	<p>Klima – drenering – pakking: Løsningen på mange problemer er ploget! Pløying er absolutt et av de beste tiltakene vi har for å rette opp jordas beskaffenhet (bedre dreneringsevnen) og endre (u)grasveksten. Pakking og lav fornyingsgrad er mye av årsaken til at vi har lave grasavlinger i nord. Jord- og plantekultur ble satt i høgsetet da pensjonert høgskolelektor fra Blæstad – Kjell Mangerud – fikk deltakerne i Salten til å se hva som skal til av innstillinger for å gjøre pløyearbeidet skikkelig. Mange kvier seg for å ta tak i den ruste ploget bak uthuset – andre har en velpolert sak i verkstedet. Uansett må redskapen stilles inn og brukes korrekt for at vi skal få et godt grunnlag for såfrøet. Mangerud er en mester i å få deltakerne engasjert og til å prøve og feile. Jevnt over et godt oppmøte rundt om i vårt langstrakte distrikt.</p>		
<i>Innleid foredragsholder</i>	Kjell Mangerud		
Arrangement 13	Fagmøte/feltvandring	<i>Tema og kultur:</i>	Klima og bær
<i>Dato og sted:</i>	16/8 Styrkesnes i Sørfold hos Borghild Wingan og Anders Vold	<i>Antall deltakere:</i>	8
<i>Hvilke emner ble omtalt:</i>	Klima er utfordrende – spesielt når en ønsker seg de beste sortene i		

<p><i>Innleid foredragsholder</i></p>	<p>bringebær – som trenger en lang og varm vekstsesong for å gi ei sikker avling hos oss i nord. Sammen med Landbrukstjenesten Midtre Hålogaland spleiset vi på å få Stanislav Strbac nordover. Hos Wingan/Wold er hovedproduksjonen jordbær og bringebær. I tillegg dyrker de stikkelsbær + solbær plantet som hekk, spennende metode som ser svært lovende ut. Vi var så heldige å få bærekspert Stanislav Strbac nordover fra Telemark til Styrkesnes. Han var svært fornøyd med resultatet av innsatsen til brukerparet og ser store og gode endringer i feltene siden sist han var på besøk. På Bjørklund gård brukes det jevnt over ingen plantevernmidler - utover en gangs bruk av kjemi for å bekjempe bringebærbillen. Klima: Overvintringa har vært i tøffeste laget for bringebæra i tillegg til en del musegnag. På tross av dette står feltene svært bra. Aktuelle tiltak i jordbær er å behandle mot midd. Det nyplantede feltet på siden av det etablerte er nå svært utsatt – og for å få en god etablering må midden vike - er Stanislavs råd til Borghild og Anders.</p> <p>Stanislav Strbac fra NLR Østafjells</p>		
---------------------------------------	--	--	--

Gjennomføring av arrangementene

Å klare å nå ut med et godt tilbud til alle bøndene i området vårt er svært kostbart, men det skal føles rettferdig for medlemmene uansett hvor de bor. Reiseavstandene i Salten er en stor utfordring, men vi mener det er svært viktig å spre aktiviteten i hele nedslagsfeltet vårt ved å ha møter og kurs i alle de 8 kommunene vi betjener. For de fleste blir det likevel noen mil med reise for å delta på arrangementene. Det er alltid lærerikt og spennende å møte aktive, positive bønder – så vi strekker oss langt i å imøtekomme forespørsler om tema og arrangementer.

Vi har som alltid satset på et godt samarbeid med kommunene og inviterer til å delta med egne tema.

Fagmøter i grovfordyrking

Alle ønsker ei god og drivverdig jord nær gården for å kunne drifte denne optimalt. Stor andel leiejord gjør at det satses for lite på å holde jorda i hevd. Det pløyes sjelden og forgrunnlaget blir ikke bra nok når enga er gjennomsnittlig 10 år i nord. Mange drifter et større areal enn de har mulighet til å drive rasjonelt. Tilskuddssystemet gjør det lønnsomt å drive stort, men ligger arealet for langt fra fjøset er det ikke lønnsomt å kjøre lenger enn 8 kilometer. Økonomien i grovforproduksjonen sett i sammenheng med avstand mellom fjøs og jorda som drives, er et aktuelt fagfelt. Transportavstand ble diskutert på våronnmøtene, men de som i dag har satset stort på å bygge opp gården sin har behov for nok jord å produsere godt grovfor på. Bytte av leietakere & drivere endres raskt når noen legger ned og god jord blir ledig på markedet.

Gode møteplasser er viktig! Det er ei god kunnskapsdeling og gode diskusjoner på fag- og markdagene og oppmøtet på de fleste arrangementene har vært bra.

Ystekurs x 2

I år har vi arrangert ett kurs i melkeforedling og et nybegynnerkurs i ysting. Lise Brunborg sto for melkeforedlingskurset på Bodø videregående skole og Oddbjørn Olsen for nybegynnerkurset som ble arrangert i ysteriet på Kjerringøy. Det var stor interesse for begge kursene som samlet deltakere fra hele Salten og Helgeland. Å kunne utvikle gårdsdriften til mer enn råvareproduksjon er aktuelt for noen – og lokale, kortreiste produkter fra gården er etterspurt.

Autorisasjonskurs i plantevern

I år arrangerte vi et kombinert nybegynner- og fornyelseskurs kurs i Bodø. Praksisdag for nybegynnere ble arrangert i Valnesfjord. Alle som bruker kjemiske plantevernmidler må ha eget sertifikat som har en gyldighet på 10 år. Pr i dag har alle deltakere som har ønsket det, gjennomført eksamen på sitt landbrukskontor. Eksamen i hjemkommunen arrangert av de lokale landbrukskontorene.

Testing av åkersprøyter

Hvert femte år må åkersprøytene testes. Det er tredje gang vi har arrangert det slik at autoriserte testere møter bøndene på møteplasser for 5-8 sprøyter. På en knapp uke ble 50 åkersprøyter testet av verksmesteren på Felleskjøpet i Namsos. Samtidig som han foretok utbedringer og fikk bestilt deler til sprøytene som trengte reparasjon. Fra 2020 blir kravet innskjerpet og testen utføres hvert tredje år.

Prosjektarbeid

For Fylkesmannens landbruksavdeling utfører vi de fleste år ulike prosjekter – gjerne i samarbeid med andre Landbruksrådgivingsenheter i Nordland for å få et så stort nedslagsfelt som mulig. Derigjennom får vi et bredt faggrunnlag og mye innsamlet data. svært effektivt og gir mye raskere resultat med god tyngde. Felles satsing blir atskillig enklere fra nyttår i en og samme enhet i Nordland. er

Vi har også i år vært konsulenter for Statens vegvesen for å være med å lage strategier for å begrense spredning av fremmede arter. Dette arbeidet blir det også satset på de

neste årene. Det er bekjempelse av de svartelista artene parkslirekne, lupin og kjempespringfrø som har hovedfokus nå.

Forsøksvirksomhet

I 2016 mistet vi nysådde flerårigraigras- og raisvingelfelt pga tøff vinter. Testing av dyrking av **sennepsfrø** ble gjennomført i Meløy og i Beiarn (også i 2015). Ikke helt enkelt å få til denne veksten da den må dyrkes uten bruk av kjemiske plantevernmidler. Utfordringen skyldes kålmøll spesielt. Men også ugras kan være vanskelig å hankses med hvis ikke sennepen får et godt forsprang. Avlinga varierer – ble spesielt god og konkurransedyktig i 2015.

Jordprøver

Jordanalysene er basis for gjødselplanene og tas ut hvert sjette år hos medlemmer. Disse tørkes, analyser rekvireres og sendes inn til et analyselaboratorium for å finne næringsinnholdet i jorda. I neste omgang setter vi opp dyrkings- og gjødslingsplaner på basis av disse resultatene. I 2016 tok vi ut prøver hos gårdbrukere i hele distriktet i september – oktober med Fauske som et av hovedområdene. I Steigen hadde vi i år igjen mange nye medlemmer som fikk tatt ut jordprøver. Uttak av prøver for å få disse analysert for næringsinnhold er svært avgjørende for å kunne kalke og gjødsle korrekt – og derved også tilfredsstillende egne og myndighetenes miljøkrav.

I tillegg er befaringen på arealet mens vi tar ut prøvene – aller helst sammen med gårdbrukeren – av svært stor betydning for å se hvordan gårdsdrifta gjennomføres, spesielt med tanke på dreneringstilstand, jordpakking og engkvalitet. De aller fleste har mye leiejord og derved drives dette arealet med liten innsats utover gjødsling. Enga blir gammel og manglende fornying og tilføring av kalk gjør at en del av dette arealet kun beitepusses.

Gjødslingsplaner og gårdskart

Gjødslingsplanen skal utarbeides før hver vekstsesong og er et statlig pålegg som kontrolleres. Nytt av året er at enkelte Salten kommuner har stilt krav om at planen sendes/leveres inn. Nytten av en gjennomarbeidet gjødslingsplan er at bonden først bruker gårdens ressurser som husdyrgjødsel på best mulig måte - for miljø og egen økonomi. Det er viktig for gårdbrukeren å få areal og plan mest mulig korrekt slik at de kan dyrke grovfor, poteter, grønnsaker og bær av høy kvalitet. I neste omgang suppleres det med aktuell type mineralgjødsel av rett type og passe mengde for å få et kvalitetsfôr å produsere melk og kjøtt på. Viktig å tenke miljø ved planlegging og gjennomføring av gjødslingen. Alle medlemmer som ønsker det får utarbeidet en gjødselplan for gården sin.

Vi bruker programmet Skifteplan hvor vi foruten skifter også tegner kart som kobles sammen med gjødselplanen. Det er et svært nyttig verktøy som er greit å korrigere og holde oppdatert ved endringer og som utarbeides for hvert bruk. Derved får medlemmene jordteigene som høstes og/eller beites registrert og målt opp. Digitale kart forenkler justering som det blir når store areal i drift er leiejord. Det er noe de aller fleste av medlemmene er svært avhengige av for å få nok for til dyra. Leiejordsprosenten er svært høy og over halvparten av arealet som er i bruk eies av andre, noe som skaper en del utfordringer. Hvem som slår hvor varierer mye, og

kartene må stadig ajourføres. Dette arbeidet har hatt stor prioritet de siste årene og vi korrigerer alle kart etter hvert som vi får kjennskap til endringer.

Landskap i endring

Jordbruket i Salten er bygd opp av relativt små bruk hvor det er viktig å ha en god skjøtelsesplan for kulturlandskapet. Ikke bare fastboende, men også turister gleder seg over et vakkert, åpent kulturlandskap. Kommunens satsing på å rydde skog fra viktige utsiktspunkt langs viktige ferdselsårer er et nødvendig tiltak for å begrense gjengroingen. Ny krattskog vokser raskt opp – til glede for elgen som utgjør en fare for bilistene. Men som også er en viktig ressurs som kjøttprodusent på ville vekster (og litt eng).

Beitedyr er helt avgjørende for at ikke landskapet skal gro igjen. Da er det svært utfordrende at mange gårdsbruk legges ned, og fører til at stadig nye areal trenger sau og storfe for å ete gras. Men det blir for mye areal i forhold til antall beitedyr. Derfor er det viktig at det i tillegg satses på høsting av de viktigste arealene og at det foretas ei maskinell beitepussing av annet viktig areal.

Vi ser et stort behov for utarbeidelse av skjøtelsesplaner for kulturlandskapet i Salten, noe vi gjerne satser på å utforme framover for å avhjelpe kommunene og gårdbrukerne som trenger en slik plan.

Økologisk landbruk og IP – Integrert produksjon

Årlig gir vi interesserte et tilbud om ØFR – Økologisk førsteråd. Dette er gratis og innebærer et besøk på bruket hvor vi ser på hvilke muligheter brukeren har for å drive økologisk, hvilke flaskehals og hvor motivasjonen for omlegging ligger forankret. Vi samarbeider også med TINE som har et nytt prosjekt hvor de ønsker å få flere melkeprodusenter til å produsere økologisk melk i Nord-Norge. Norsk landbruksrådgiving sentralt har et Økologisk veiledningsprosjekt hvor vi deltar.

Vi driver også med rådgiving i integrert produksjon hvor innsatsen av alle tiltak i jordbruksdrifta vurderes i alle ledd før eventuell bruk av kjemiske midler kan tilrådes brukt - som siste utvei for å løse et spesifikt problem.

Jordbruk er viktig for matproduksjonen og kulturlandskapet

Vi håper **Steigen** kommune ser nytten av det arbeidet vi gjør for de som i dag livnærer seg av gårdsdrift. Bosettinga i distriktet avhenger av bærekraftige bruk, som produserer mat og tar vare på landskap og kulturarv – og derved sikrer spredt bosetting.

Gårdbrukerne trenger hjelp og oppfølging innenfor jord- og plantekultur, oppsett av dyrkings- og gjødselplaner m.m. som det i dag er Norsk Landbruksrådgiving Salten som tilbyr. Vi har mange små og store møter og kurs som er åpne for alle.

De aller fleste som i dag driver i et visst omfang ønsker å benytte seg av de tilbudene vi kan gi gårdbrukerne ved at de er medlemmer hos oss. Smitteeffekten av medlemmenes kunnskap sprer seg til hele næringen!

Kommunene har i dag små ressurser å bruke på gårdbrukernes fagområder. Her satser Norsk Landbruksrådgiving Salten på oppfølging av hver enkelt, og alle som ønsker får faglig veiledning, hjelp og støtte. Det er en lønnsom investering for kommunen å satse litt penger på landbruksrådgivingen som gjør dette arbeidet på en effektiv og god måte.

Økt interesse for å produsere kvalitetsprodukter avhenger av gode agronomiske kunnskaper – noe som blir hovedsatsingen også i 2017.

Vi satser fortsatt på å være bøndenes foretrukne, faglige støttespiller innen agronomi!

Vi håper **Steigen** kommune også i 2017 støtter opp om Norsk Landbruksrådgiving Saltens arbeid for gårdbrukerne i kommunen.

For Norsk Landbruksrådgiving Salten

Anne Marit Isachsen

Daglig leder & landbruksrådgiver

Kopi sendt landbrukskontoret

Vedlegg:

Årsmelding 2015 som inneholder regnskap for 2015 og budsjett for 2016